

1 ואילו **הא דתניא שתייב**, היינו **בשגגת שבת** וזרזו **מלאכות** שאין
 2 לדון בה לפטור משום חילוק הגופים, ואף שבאופן זה נחשבים ימות
 3 החול שבין השבתות כידעיה לחלק, מכל מקום מחייב רבן גמליאל,
 4 כיון (דשבתות **בגופין דמיין**) **דקסבר שאין ידיעה לחצי שיעור**,
 5 ומאחר שכתב בשבת הראשונה רק אות אחת אין הידיעה שבינתיים
 6 מחלקת, ומצטרפות שתי האותיות שבשתי השבתות לחייבו חטאת.
 7 ומבאר רב חסדא שיישוב זה בין הברייתות הוא רק לפי שיטתו בדעת
 8 רבי עקיבא, **אלא (לרבא) [לרבא], דאמר דסבירא ליה לרבי עקיבא**
 9 **דשבתות בגוף אחד הן**, והעושה מלאכה בכמה שבתות אינו חייב
 10 על כל שבת ושבת, **בשלמא הא דתניא – אמנם מובנת הברייתא**
 11 **ששינו בה שתייב** בשני חצאי מלאכה בשתי שבתות, **דמשפחה לה**
 12 – שנוכל למצוא דין זה **בין בדרון שבת ושגגת מלאכות** שאין לדון
 13 בה שייחשבו הימים שבינתיים כידעיה לחלק, ואף אין השבתות
 14 נחשבות כשני גופים לחלק שהרי דעתו **דשבתות בגוף אחד הן**, ולכן
 15 גם שני חצאי מלאכות בשתי שבתות מצטרפים לחייבו קרבן, וכן
 16 **בשגגת שבת וזרזו מלאכות** שאף שבכך יש לדון שיהלוק הימים
 17 שבינתיים שהם כידעיה, מכל מקום דעת רבן גמליאל שאין לחלק
 18 בשני חצאים משום כך, **דקסבר שאין ידיעה לחצי שיעור. ואלא**
 19 **הדתניא בברייתא הראשונה, דפטור, ושני חצאי מלאכה** שבשתי
 20 שבתות אינם מצטרפים אף לדעת רבן גמליאל, **במאי מוקמת לה –**
 21 **באיזה אופן תעמיד ותבאר את הברייתא**, והרי **לא כהדא ולא כהדא**
 22 – אי אפשר להעמידה בשגגת מלאכות וזרזו שבת ואינם מצטרפים
 23 משום חילוק הגופים, שהרי לדברי רבה סובר רבי עקיבא שאין
 24 השבתות נחשבות כגופים מחולקים. וכן אי אפשר להעמידה בזרזו
 25 מלאכות ושגגת שבת ומשום שהימים שבינתיים הם כידעיה לחלק,
 26 שהרי התבאר בברייתא זו שרבן גמליאל סובר שאין ידיעה בין שני
 27 חצאי שיעור מחלקת, ואם כן קשה, באיזה אופן אמרה הברייתא
 28 בשם רבן גמליאל שפטור.
 29 מתרצת הגמרא: **אמר לך (רבא) [רבה] – יוכל רבה להשיב לך ולרב**
 30 **חסדא**, אין זה כפי שאתה סובר שדעת רבן גמליאל כרבי עקיבא,
 31 אלא **רבן גמליאל סבירא ליה כרבי אליעזר** שבמשנתנו, **דאמר**
 32 **שבתות בגופין דמיין**, והעושה מלאכה בכמה שבתות בזרזו שבת
 33 ושגגת מלאכות, חייב על כל שבת ושבת, ותתפרש גם הברייתא
 34 באופן זה, וכשם שהשבתות מחלקות להתחייב על כל שבת, כך הם
 35 מחלקות בין שני חצאי השיעור, שלא יצטרפו לחייבו חטאת.
 36 הגמרא מנסה לדחות תירוץ זה ולהוכיח שלא יתכן שרבן גמליאל
 37 בברייתא סובר כרבי אליעזר. תמזה הגמרא: **והא מדרקתני – והרי**
 38 **מכך ששינו בברייתא לשון זו, וזוהר רבן גמליאל** שאם כתב אות
 39 אחת בשבת זו ואת אחת בשבת אחרת, פטור, **מכלל דפליגי**
 40 **אמרייהו** – מוכח שבאופנים אחרים חולק רבן גמליאל על תנא
 41 קמא, **ואי אמרת בשלמא – ומובן דבר זה אם נאמר שרבן גמליאל**
 42 **כרבי עקיבא סבירא ליה**, כלומר, שאף רבי עקיבא סובר כרבן
 43 גמליאל ששבתות הן כגופים מחולקים, וכפי שפירש רב חסדא, כי
 44 לפי זה **היינו דפליגי – זו כוונת הברייתא**, שנפרש שתנא קמא
 45 בברייתא הוא רבי עקיבא, הסובר שאין ידיעה לחצי שיעור, ונחלקו
 46 הוא ורבן גמליאל בכתב שתי אותיות בשתי העלמות **בשגגת שבת**
 47 **וזרזו מלאכות – שלא ידע ששבת היום אך ידע שמלאכה זו אסורה**
 48 **בשבת, דרבן גמליאל סבר שאין ידיעה מחלקת לחצי שיעור**, והרי
 49 זה כאילו כתב את שתי האותיות בהעלם אחד, וחייב, ואילו רבי
 50 עקיבא סבר שידעיה מחלקת לחצי שיעור, וכיון שכתב כל אות
 51 בהעלם אחר, פטור. ועל זה אמרה הברייתא, **ומזה רבן גמליאל**
 52 **לרבי עקיבא בדרון שבת ושגגת מלאכות – שידע שהיום שבת ולב**
 53 **ידע שמלאכה זו אסורה**, וכתב אות אחת בשבת זו ואת נוספת שבת
 54 אחרת, **שהוא פטור, אלמא שבתות בגופין דמיין – ומוכח שאף רבי**
 55 **עקיבא סובר שהשבתות נחשבות כגופים מחולקים**, וכשם שחייב על
 56 כל שבת ושבת, כך מחלקות השבתות בין שתי האותיות שכתב, ואין
 57 זה ככותב שתי אותיות בהעלם אחד אלא ככותב שתי אותיות בשתי
 58 העלמות, ופטור.
 59 ומסיימת הגמרא את קושייתה: **אלא אי אמרת – אך אם תאמר שרבן**

60 **גמליאל כרבי אליעזר סבירא ליה**, ואילו דעת רבי עקיבא
 61 שהשבתות אינן כגופים מחלקים וכמו שרצה רבה לומר, ונמצא
 62 שכשאמרה הברייתא 'זמורה רבן גמליאל' היינו שהוא מודה לרבי
 63 אליעזר, שהוא הסובר שבשגגת מלאכות וזרזו שבת חייב על כל
 64 שבת ושבת, כיון שלדעתו שבתות נחשבות כגופים מחלקים, ואילו
 65 רבי עקיבא אינו סובר כן, הלא יש לדייק מזה שדווקא בדין זה הוא
 66 מודה לו, **ומכלל דפליגי – אמנם מלבד זה חולק רבן גמליאל על רבי**
 67 **אליעזר**, ואם כן יש לברר, **במאי – באיזה אופן נחלקו רבן גמליאל**
 68 **ורבי אליעזר, אי בשגגת שבת וזרזו מלאכות** שאין לדון בהם משום
 69 שהשבתות מחלקות כגופים אלא משום שהימים שבינתיים נחשבים
 70 כידעיה לחלק, ודעת רבן גמליאל בזה לחייב מפני שאין ידיעה לחצי
 71 שיעור כפי שמפורש בדבריו בברייתא, הרי בזה **אפילו רבי אליעזר**
 72 **כרבן גמליאל סבירא ליה**, **דאין ידיעה לחצי שיעור**, ואם כן לא
 73 נחלקו בזה, **דתניא בברייתא, הנותב שתי אותיות בשתי שבתות,**
 74 **אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו, רבי אליעזר מחייב,**
 75 **ובדאי מדובר באופן ששגג בשבת, והיוד במלאכות ושהרי בשגג**
 76 **במלאכות והיוד בשבת, דעתו שהשבתות נחשבות כגופים מחלקים,**
 77 **והוא פטור**, ונמצא שהוא סובר שימות החול שבין השבתות אינם
 78 מחלקים בין שני חצאי שיעור. ממשכיכה הגמרא ומקשה: **ואלא אם**
 79 **תאמר שהאופן שבו נחלקו רבן גמליאל ורבי אליעזר אינו מוזכר**
 80 **בפירוש בברייתא, ומחלוקתם היא באריג נימה [חוט] אחת על**
 81 **האריג** שהתחילו כבר באריגתו מקודם, וסובר רבן גמליאל שאף
 82 ששיעור מלאכת אריג הוא בשני חוטי, היינו במי שהתחיל עתה
 83 באריגת אריג חדש, אבל המוסיף על אריג קיים די באריגת חוט אחד
 84 כדי לחייבו, ובוזה נחלק עליו רבי אליעזר, ואמרו בברייתא שאף
 85 שנחלקו בזה מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר שבשתי שבתות אין
 86 לצרף שני חצאי שיעורים לחייב, הלא גם בזה לא נחלקו, שהרי רבי
 87 אליעזר **חייב מחייב – גם הוא מחייב באופן זה משום אריג. דתני**
 88 **במשנה (שבת קה), רבי אליעזר אומר האריג שלשה חומין בתחלה –**
 89 **בתחילת עשיית הבגד, וכן אם ארג רק חוט אחד, אך עשה כן על**
 90 **האריג** שכבר היה קיים, **חייב**, שזה הוא שיעור מלאכת אריגה
 91 לדעתו, שלשה חוטים באריג חדש או נוספת חוט אחד על אריג
 92 שכבר ישנו, וחוט זה מצטרף לשאר, הרי שאף הוא מודה בזה שחוט
 93 אחד מצטרף לחייב באריג קיים, וקשה אם כן לדעת רבה במה נחלקו.
 94 רבה חוזר ומתיר את דבריו, שהאומר בברייתא 'זמורה רבן גמליאל'
 95 היינו לרבי אליעזר: **אמר (רבא) [רבה], באמת דעתו של רבן**
 96 **גמליאל במה שאמר שהשבתות כגופים לחלק היא כרבי אליעזר,**
 97 **אבל אין רבי עקיבא סובר כן, ונמצא שהודה רבן גמליאל לרבי**
 98 **אליעזר, ואכן כפי שדייקו מלשון הברייתא, מכלל דפליגי כהדא –**
 99 **בדבר אחר הוא חולק עליו, ודבר זה הוא כמבואר בברייתא, דתניא,**
 100 **הוציא בשבת בשוגג כשיעור חצי הוורגת אוכלים מרשות לרשות,**
 101 **והזרז והוציא כשיעור חצי הוורגת, ושתי ההוצאות היו בהעלם**
 102 **אחת, חייב חטאת, כיון שההוצאות מצטרפות לשיעור הוצאת**
 103 **אוכלים שהוא בכגורגת. אך אם עשה כן בשתי העלמות, שנודע**
 104 **לו בינתיים שחטא בהוצאת חצי השיעור הראשון ושוב שגג והוציא**
 105 **את השני, אין שני חצאי השיעור מצטרפים, ופטור מפני שיש ידיעה**
 106 **לחצי שיעור לחלק. אמנם אין תנא קמא מחלק בין אם היו הוצאות**
 107 **שני חצאי השיעור לרשות הרבים אחת או שהיו לשתי רשויות**
 108 **הרבים החלוקות ביניהן. רבי יוסי אומר, בהעלם אחד לרשות אחד**
 109 **– אם הוציא את שני חצאי השיעורים לרשות הרבים אחת, חייב,**
 110 **שמאחר שהוציא לרשות זו שיעור שלם הרי הוא מצטרף לחייבו, אך**
 111 **אם הוציא בהעלם אחד לשתי רשויות, שהוציא לשתי רשויות**
 112 **הרבים שהם חלוקות ביניהן ואין רשות אחת, כחצי גרוגרת לרשות**
 113 **זו וכחצי לרשות זו, הרשויות מחלקות, ופטור. ובוזה נחלקו גם רבן**
 114 **גמליאל ורבי אליעזר, דרבן גמליאל סובר בתנא קמא, שאין רשויות**
 115 **מחלקות וחייב, ורבי אליעזר סובר כרבי יוסי, שהרשויות מחלקות**
 116 **ופטור, ולגבי מחלוקת זו אמרה הברייתא, שמכל מקום מודה רבן**
 117 **גמליאל לרבי אליעזר, ואף שדעתו שהרשויות אינן מחלקות, מודה**
 118 **הוא שהשבתות נחשבות כגופים מחולקים, ואם כתב את אחת בשבת**

קטנות שגופים מחלקים לחייבו על כל אחת, וכמו כן העושה
מלאכות בכמה שבתות, שהן כגופים חלוקים, חייב על כל אחת
ואחת. **אֵלָא לְרַב חֲסֵדָא**, שהנידון הוא בשגת שבת וזדון מלאכות,
האם הימים שבינתיים נחשבים כידיעה המחלקת, **מַאי 'קְמַנְוֹת' –**
מדוע נקט רבי אליעזר 'קטנות', בלשון רבים, והרי הראיה היא מאדם
שכא על קטנה נדה אחת כמה ביאות, שימי הטוהרה שבינתיים
נחשבים כידיעה לחלק בין הביאות ולחייבו על כל ביאה וביאה.
מתרצת הגמרא: אמנם אין כוונת רבי אליעזר להוכיח מן הבא על
כמה קטנות, אלא כוונתו לקמננות **דְעֵלְמָא**, כלומר אדם הבא על
אחת מן הנדות הקטנות שבעולם כמה ביאות, שהוא חייב על כל
ביאה וביאה כאשר הפסיקו ביניהן ימי טוהרה.
במשנתנו הובאה שאלת רבי עקיבא לגבי העושה מלאכות בכמה
שבתות, וראיתו של רבי אליעזר מנדה. הגמרא מביאה עתה נוסח
אחר בשאלת רבי עקיבא ותשובת רבי אליעזר. אומרת הגמרא:
מְתַנְיָתוּן, דְלֵא בְהַרְוִין תַנָּא – משנתנו אינה סוברת כשיטת תנא זה
שבברייתא, דתניא, **אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר, לֹא כֶּךָ שְׂאֵלוּ רַבִּי**
עֲקִיבָא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֵלָא כֶּךָ שְׂאֵלוּ, הֲבֵא עַל אֲשֶׁתוֹ נְדָה בְשׁוּגָג.
וְחֹזֵר וּבָא עַל אֲשֶׁתוֹ נְדָה, וְהִוּוּ הַבְּיָאוֹת בְּהֶעֱלַם אַחַת, שְׂאֵל נֹדַע לֹו
חֲטָאוּ בִּינְתֵימִים, מָהוּ, הָאֵם חֲתִיב חֲטָאֵת אַחַת עַל כּוֹלָן, אוֹ שְׁחִיב עַל
כָּל אַחַת וְאַחַת מִן הַבְּיָאוֹת. ועל ספק זה אָמַר לִיהִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, חֲתִיב
עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְיֵשׁ לְלַמּוּד זֹאת מִקְּלֵי הַחֹמֶר, וְיֵמָּה שְׂבָת, שְׂאִין
כֹּה אֵלָא אוֹהֲרָה אַחַת, שְׂרָק הוּא מוֹחֵר עַל שְׂמִירַת הַשְּׂבָת וְאֵילוּ
הַשְּׂבָת אֵינָה מוֹחֲרַת עָלָיו, מִכַּל מְקוֹם אִם עֲשָׂה כְּמִידָה אַבּוֹת מְלַאכּוֹת
חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, נְדָה, שֵׁשׁ כֹּה שְׁתֵּי אוֹהֲרוֹת, שְׁהִירֵי הוּא
מוֹחֵר עַל הַנְּדָה שְׂאֵל לְבוֹא עֲלֶיהָ וְגַם הַנְּדָה מוֹחֲרַת עָלָיו שְׂאֵל
לְהַבְעֵל לֹו בְּנִדּוּתָהּ, אֵינִי דִין שְׂהוּא חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת
מִבְּיָאוֹתָיו.
מביאה הברייתא את המשך הדברים: (אמר) **[אָמַר]** לֹו רַבִּי עֲקִיבָא
לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, **לֹא –** אין הדבר דומה, **אִם אָמַרְתָּ אֵת דִּינָךְ בְּשְׂבָתָה, הִרִי**
זֶהוּ מִשּׁוֹם שֵׁשׁ כֹּה תוֹצְאוֹת תְּרַבָּה לְחַטָּאוֹת תְּרַבָּה, שְׁהִירֵי יֵשׁ בָּהּ
אַבּוֹת מְלַאכּוֹת רַבִּים, הַמְּחַיִּיבִים חֲטָאוֹת, וְלִכֵּן חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת,
הָאֵם תֵּאמַר כֵּן גַּם בְּנְדָה, שְׂאִין כֹּה תוֹצְאוֹת תְּרַבָּה לְחַטָּאוֹת תְּרַבָּה.
(אמר) [אָמַר] לֹו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, **הֲבֵא עַל הַקְּמַנְוֹת הַנְּדוֹת יוֹכִיחָה,**
שְׂאִין כֹּה תוֹצְאוֹת תְּרַבָּה לְחַטָּאוֹת תְּרַבָּה, שְׁהִירֵי אוֹתוֹ אִיסוּר שׁוּד
בְּכוֹלָן, וְאֵף עַל פִּי כֵן חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְהוּא הַדִּין בְּבֵא עַל
אֲשֶׁתוֹ נְדָה כְּמָה פְעַמִּים, שְׁחִיב עַל כָּל בִּיאה וְבִיאה. (אמר) [אָמַר]
לֹו רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא – אין הנידונים דומים, **אִם אָמַרְתָּ דִין זֶה בְּקְמַנְוֹת,**
הִרִי שֵׁם הַטַּעַם הוּא שְׂכַן גּוֹפִין מוֹחֲלָקִין, מָה שְׂאִין כֵּן בְּאֲשֶׁתוֹ נְדָה.
(אמר) [אָמַר] לֹו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, **הֲבֵא עַל הַבְּהֻמָּה יוֹכִיחָה, שְׂאִין גּוֹפִין**
מוֹחֲלָקִין, וְחֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְאֵף בְּבֵא עַל אֲשֶׁתוֹ נְדָה יִדִּיה
הַדִּין כֵּן. (אמר) [אָמַר] לֹו רַבִּי עֲקִיבָא, **הַבְּהֻמָּה בְּנְדָה –** אף בבא על
הבהמה אני מסתפק, כמו בבא על אשתו נדה, האם חייב על כל ביאה
וביאה או לא.

הדרן עלך אמרו לו

פרק רביעי - ספק אבל

נאמר בתורה (ויקרא ה יז-יח) **וְאִם נֶפֶשׁ פִּי תִחַטָּא וְנִשְׁתָּחָה אַחַת מִכָּל**
מִצְוֹת ה', אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאָשֵׁם וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ, וּפִירְשׁוּ
חַכְמִים שְׁפָרְשׁת אִשֶׁם זֶה נִאמְרָה בְּאִדָם שֶׁהִסְתַּפֵּק אִם עֵבֵר עֵבֵרָה,
שְׁמִיבֵא עַל זֶה 'אִשֶׁם תְּלוּי'. ואמרו במשנה (לעל ב) 'אִשֶׁם תְּלוּי'
מִבְּיָאִים עַל סַפֵּק אִיסוּר שֶׁאֵם עֲשָׂאוּ בְּשׁוּגָג מִבְּיַא מִבֵּיא חֲטָאֵת וְאִם עֲשָׂאוּ
בְּמִיד עֲוֹנָשׁ כִּרת. משנתנו דנה באופני חיוב הבאת אשם תלוי:
משנה
אדם שאכל חתיכת בשר, ואינו יודע מה אכל, **סַפֵּק אֵכַל חֶלֶב וְסַפֵּק**
לֹא אֵכַל חֶלֶב, אֵלָא שׁוּמָן, וְאִפִּילוּ אִם נֹדַע לֹו שְׂאֵכַל חֶלֶב, אֵלָא
סַפֵּק אִם יֵשׁ בּוֹ בְּשִׁיעוֹר אִיסוּר, וְסַפֵּק

זו ואות אחת בשבת אחרת, פטור.
הגמרא מנסה לסייע לדברי רב חסדא, ולהקשות על דברי רבה: **תָּא**
שְׁמַע – בא ושמע ראייה ממשנתנו לדברי רב חסדא, שהרי כך שנינו
בה, **אָמַר לֹו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי עֲקִיבָא, הַעוֹשֶׂה מְלַאכּוֹת הַרְבֵּה**
בְּשַׁבְּתוֹת הַרְבֵּה מַעֵין מְלַאכּוֹת אַחַת, חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְיֵשׁ
לְלַמּוּד זֹאת מִקְּלֵי וְחֹמֶר, וְיֵמָּה נְדָה, שְׂאִין כֹּה תוֹצְאוֹת תְּרַבָּה [כו']
וְחֲטָאוֹת הַרְבֵּה, חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, שַׁבַּת שִׁישׁ בָּהּ תוֹרְצָאוֹת
הַרְבֵּה וּמִיתוֹת הַרְבֵּה אֵינֻ דִין שִׁיהָ חֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.
וּבְשִׁלְמָא – ומובנים דברי רבי אליעזר לשיטת רב חסדא, **דְאָמַר**
שְׁרַבִּי עֲקִיבָא שְׁנַגְת שְׂבָת וְזוֹדוֹן מְלַאכּוֹת פְּעֵי מִינְיָה – שאל את רבי
אליעזר, דהלא לפי זה היה הספק לגבי ימים שבינתיים, **מִי הוּוִין**
יְדִיעָה לְחַלְק – האם הם נחשבים כידיעה המחלקת בין השבתות, **אוֹ**
לֹא, וְנִמְצָא דְהֵינֵנו דְאָמַר לִיהִי – מה שהשיב לו רבי אליעזר, **'וְיֵמָּה**
נְדָה' וכו', כלומר שמנדה אחת שבא עליה כמה פעמים יש ללמוד,
שהרי זה דומה לעושה מלאכה בכמה שבתות בשגת שבת וזדון
מלאכות, שאף שאין לרדן בכך לחלק מחמת השבתות שהן כגופים
חלוקים, מכל מקום יש לחלק מחמת ימי החול שבינתיים שהם
נחשבים כידיעה בין השבתות, וכן הוא גם בנדה שיש בה חילוק
מחמת ימים שבינתיים, וכמו שיבאר להלן. אֵלָא (לרבא) [רַבְהִי],
דְאָמַר שְׁבִאוֹפֵן שֶׁל וְזוֹן שְׂבָת וְשְׁנַגְת מְלַאכּוֹת הוּא דְבַעֵי מִינְיָה –
זהו הספק ששאל רבי עקיבא את רבי אליעזר, ונמצא לפי זה דפסיקו
היה לגבי השבתות, אי כגופין דמִינִין – האם הם נחשבים כגופים
חלוקים **ואי לא, הרי קשה, מיהו שאמר לו רבי אליעזר שיש ללמוד**
זאת מנדה, שמשמע שלימודו הוא מאשה נדה אחת שבא עליה
כמה ביאות, הלא לכאורה אין ללמוד ממנה שהרי אין בה גופים
מחולקים, ואם כן ליתני – היה לו לומר לשון 'נדות', ולהוכיח מדינו
של הבא על כמה נשים נדות, שיש שם גופים חלוקים, וחייב על כל
אחת.
מתרצת הגמרא: **אָמַר לֹו (רבא) [רַבְהִי], תְּנִי –** אכן יש לשנות
במשנה לשון 'נדות', והיתה ראיתו מהבא על כמה נשים נדות
בהעלם אחד, שהוא חייב על כל אחת ואחת, וכן העושה כמה
מלאכות בכמה שבתות בזדון שבת ושגת מלאכות חייב על כל אחת
ואחת.
הגמרא מביאה דעות של אמוראים נוספים בענין זה: **שְׁמוּאֵל תְּנִי**
נְדָה, וְכֵן רַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה תְּנִי נְדָה, כִּיּוֹן שְׁהֵם סוֹבְרִים בְּבִיאוֹר
הַמְשַׁנָּה כְּרַב חֲסֵדָא, וְאֵילוּ רַב נִתָּן בְּרַ אוֹשְׁעִיָא אָמַר, תְּנִי נְדוֹת,
וכדברי רבה.
מקשה הגמרא: **וְלְרַב חֲסֵדָא, דְאָמַר שְׁנַגְת שְׂבָת וְזוֹדוֹן מְלַאכּוֹת**
הוּא דְבַעֵי מִינְיָה – זהו ששאלו רבי עקיבא לרבי אליעזר, **הַיָּמִים**
שְׁבִינְתִים מִי הוּוִין יְדִיעָה לְחַלְק, וְאֵי לֹא – שהספק הוא האם ימי
החול שבין שבת לשבת נחשבים כידיעה המחלקת בין שבת לשבת,
כיצד פשט לו רבי אליעזר את ספיקו מנדה, והרי נדה, **מַאי יָמִים**
שְׁבִינְתִים הוּוִין יְדִיעָה לְחַלְק אֵית כֹּה – איזה ימי היתר יש בה
שיכולים לחלק בין ביאה לביאה.
מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבָּא, כְּגוֹן שְׂבָת עָלֶיהָ בְּנִדּוּתָהּ, וּמְבַלְהָ,**
וְיִאֲתָה שׁוּב דָם וְנִטְמָא, וְחֹזֵר וּבָא עָלֶיהָ בְּנִדּוּתָהּ, וּמְבַלְהָ, וְרִאֲתָה
וְחֹזֵר וּבָא עָלֶיהָ, דְמְבִילוֹת – הימים שלאחר הטבילה, שהיא טוהרה
בהם, **הוּוִין כְּיָמִים שְׁבִינְתִים –** הרי הם דומים לימות החול שבין שבת
לשבת, ואותם ימי טוהרה מחלקים בין ביאה לביאה, וכמו כן לגבי
שבת, ימי החול שבינתיים מחלקים בין השבתות, לחייבו על כל שבת
ושבת.
הגמרא מביאה ראייה ממשנתנו לדברי רבה: **תָּא שְׁמַע, בּוּא וְשַׁמַּע**
רֵאִיָה, שֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתֵּינוּ שְׁאִמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, 'הֲבֵא עַל הַקְּמַנְוֹת יוֹכִיחָה
שְׂאִין בָּהּ אֵלָא אוֹהֲרָה אַחַת וְחֲתִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת' וְהוּא הַדִּין
לְעוֹשֶׂה מְלַאכּוֹת בְּכְמָה שַׁבְּתוֹת, וּבְשִׁלְמָא – מובנים דבריו לשיטת
(רבא) [רַבְהִי], שְׁהִירֵי לְדַעְתּוֹ שְׁהִיָּה הַהוֹכַחָה שֶׁהַשַּׁבְּתוֹת כְּגוֹפִים
הַמְּחַלְקִים בּוֹדוֹן שַׁבַּת וְשַׁבְּתוֹת מְלַאכּוֹת, הֵינֵנו דְקָתְנִי – זהו שאמר רבי
אליעזר לשון 'קמננות', שהרי ראיתו היא מהבא על כמה נשים

58 קָא מַפְרָשׁ – התנא מפרש בסיפא את דבריו ברישא, וכוונתו היא כך,
 59 סַפֵּק אֲבָל [חֲלָב] סַפֵּק לֹא אֲבָל (חלב), מביא אשם תלוי, ביצה,
 60 כְּגוֹן שֶׁהָיָה חֲלָב וְשׁוּמֵן לִפְנֵי, שכיון שאכל חתיכה משתי חתיכות,
 61 חייב אשם תלוי.
 62 הגמרא מביאה כמה טעמים מדוע אין חיוב אשם תלוי בספק חתיכה
 63 אחת: אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב, הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת אַחַת שֶׁל
 64 שׁוּמֵן וְאַחַת שֶׁל חֲלָב, אֲבָל אַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲבָל,
 65 חֵיבֵיב. אֵךְ אִם הִיתָה לִפְנֵי חֲתִיכָה אַחַת, סַפֵּק שֶׁל חֲלָב סַפֵּק שֶׁל
 66 שׁוּמֵן, וְאֲבָלָה, פְּטוּר. אָמַר רַבָּא, מֵאֵי טַעְמֵיהּ דְּרַב, מִשּׁוּם דְּאָמַר
 67 קְרָא (ויקרא ד' כ"ב) 'וְעִשָּׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' בְּשִׁנְנָה', ומלשון 'מצות'
 68 ה"י יש ללמוד שאינו חייב באשם תלוי עד שישננה בשתיים. שואלת
 69 הגמרא: והלא מצות בתיב – בתורה נכתב 'מצות', בלשון יחיד.
 70 מתרצת הגמרא: 'מצות' קרינו, בלשון רבים, ללמד שאינו חייב אלא
 71 בשתי חתיכות.
 72 אִיִּתְיָבִיה אֲבִי – הקשה אבי על רב, שנינו בברייתא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 73 אָוִמֵר, 'בִּוִי' – בעל חיים שהוא ספק חיה ספק בהמה, חֵיבִיבִין עָלָיו
 74 אֲשֵׁם תְּלָיו – האוכל מן חלב או אשם תלוי, כיון שלא יודע אם הוא
 75 חיה, וחלבו מותר, או שהוא בהמה וחלבו אסור. הרי שאף בספק של
 76 חתיכה אחת חייבים אשם תלוי, וקשה על שיטת רב. מתרצת הגמרא:
 77 אָמַר לֹו רַבָּא לְאֲבִי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כִּכְרִי יֵשׁ אִם לְמַסְוֶרֶת – העיקר
 78 הוא כמו שכתב משה ומסר תורה לישראל, וכיון ש'מצות'
 79 בתיב, בלשון יחיד, יש ללמוד שאף בחתיכה אחת חייב אשם תלוי,
 80 ולכן בחלב של כוי יש חיוב אשם תלוי.
 81 ממשכיכה הגמרא להקשות: אִיִּתְיָבִיה, שנינו במשנה (יבמות לה), יבמה
 82 שהתיבמה בתוך שלשה חדשים למיתת בעלה ונולד להם בן, ובן זה
 83 הוא סַפֵּק, האם נולד בן תשעה חדשים לבעלה הראשון שמת, או
 84 שנולד בן שבעה חדשים לבעלה האחרון שיבמה, והרי אם בן זה
 85 נולד מהראשון, לא היתה זקוקה ליבום, והיא אסורה על יבמה כדן
 86 אשת אח שלא במקום מצוה. יוֹצִיא את יבמתו מספק, שמא אינה
 87 זקוקה ליבום, וְהוֹלֵךְ בְּיָדָהּ מִמָּה נִפְשָׁךְ, אם הוא בנו של ראשון הרי
 88 הוא כשר ואלא שהיתה אמו פטורה מיבום, ואסורה על יבמה, ואם
 89 הוא בנו של שני הרי הותר במת הראשון בלא בנים, והיתה אמו
 90 חייבת ביבום, והוא כשר, וְחֵיבִיבִין בְּאֲשֵׁם תְּלָיו, שמא בא על אשת
 91 אח שלא במקום מצוה. ומוכח שאף שאין כאן שתי חתיכות אלא
 92 אשה אחת מסופקת, חייב באשם תלוי. מתרצת הגמרא: הָא מַנִּי רַבִּי
 93 אֱלִיעֶזֶר הָיָא – אף משנה זו סוברת כרבי אליעזר, המחייב אף בספק
 94 חתיכה אחת.
 95 ממשכיכה הגמרא ומקשה על שיטת רב: אִיִּתְיָבִיה, שנינו במשנה (נדה
 96 ד'ה) דרך בנות ישראל להכין קודם תשמיש שני עדים כדי לקנח אחר
 97 תשמיש ולבדוק אם ראתה דם בשעת תשמיש או לא, עד אחד לבעל
 98 ועד שני לאשה, אם נמצא דם על העד שְׁלֹו, מִמָּאִין, משום שודאי
 99 בשעת תשמיש היה דם, וְחֵיבִיבִין בְּקִרְבָּן, כיון שבעל נדה בשוגג
 100 ובמביא חטאת. וכן אם נמצא דם על עד הבדיקה שְׁלָה כשבדקה את
 101 עצמה אֲתִיּוֹם – מיד לאחר תשמיש, גם כן מִמָּאִין וְחֵיבִיבִין
 102 בְּקִרְבָּן חטאת. אבל אם נמצא דם על העד שְׁלָה כשבדקה לְאַחֵר וְמִן,
 103 מִמָּאִין מִסַּפֵּק, שהרי יתכן שבא הדם לאחר התשמיש, וכיון שיתכן
 104 שלא בעל נדה פְּטוּרִין מִן הַקִּרְבָּן, וְתַנִּי עָלָה – ושנינו בברייתא
 105 שהוסיפה על דברי המשנה, שחֵיבִיבִין מִשּׁוּם אֲשֵׁם תְּלָיו, לכפר על ספק
 106 ביאת נדה. הרי שאף בספק חתיכה אחת צריך להביא אשם תלוי.
 107 מתרצת הגמרא: הָא מַנִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָא – אף משנה זו כרבי
 108 אליעזר היא, שיש חיוב אשם תלוי אף בספק חתיכה אחת.
 109 הגמרא מביאה טעם נוסף לפטור מאשם בספק חתיכה אחת: אָמַר
 110 רַבִּי חֵימָא אָמַר רַב, הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, אַחַת שֶׁל חֲלָב וְאַחַת
 111 שֶׁל שׁוּמֵן, וְאֲבָל אַחַת מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲבָל, חֵיבֵיב, אֵךְ
 112 אִם יֵשׁ לִפְנֵי חֲתִיכָה אַחַת, סַפֵּק שֶׁל שׁוּמֵן סַפֵּק שֶׁל חֲלָב, וְאֲבָלָה,
 113 פְּטוּר. מבארת הגמרא: אָמַר רַבִּי וְיָרָא, מֵאֵי טַעְמֵיהּ דְּרַב, משום
 114 דְּקָסְבֵּר רַב, כיון שאשם תלוי בא רק כדי להגן מהיסורים עד שיוודע
 115 לו שחטא, ויביא חטאת, לכך יש צורך שיהא החטא יכול להתברר,

1 אֵין בִּוִי כֹזִית, בשני אופנים אלו, מביא אשם תלוי. וכן אדם ששומן
 2 וְחֲלָב לִפְנֵי, וְאֲבָל אַחַד מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ מֵהֶן אֲבָל. וכן מי
 3 שאשתו וְאֶחָתוֹ עִמּוֹ בְּבֵית, וְשָׁנַג פֶּאֶחַת מֵהֶן, שסבור היה שזו
 4 אשתו ובא עליה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ מֵהֶן שָׁנַג – שספק לו אם בא על
 5 אשתו או על אחותה, מביא אשם תלוי. וכן שֶׁבֶת יוֹם חוֹל הַסְּמוּכִים
 6 זה לזה, וְעִשָּׂה מִלֵּאכָה בְּאַחֵר מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ מֵהֶן עִשָּׂה
 7 מלאכה, מביא אשם תלוי.
 8 המשנה ממשיכה לבאר את דיני אשם תלוי: בְּשֵׁם שֵׁאֵם אֲבָל חֲלָב
 9 וְחֲלָב בְּהֶעֱלֵם אַחַת – שלא נודע לו בין אכילה ראשונה לשניה
 10 שאכל חלב, אֵינוֹ חֵיבֵיב אֲלֵא חֲטָאת אַחַת, כמו בן על לא הודע
 11 שְׁלָהָן – על עבירה של ספק חלב שלא נודע לו בין אכילה לאכילה,
 12 אֵינוֹ מְבִיא אֲלֵא אֲשֵׁם תְּלָיו אַחַד. אֵךְ אִם הִיתָה יְדִיעָה בִּינְתֵימִים –
 13 בין אכילה לאכילה, בְּשֵׁם שְׁבִידִיעָה וְדֹאית שאכל ודאי חלב הרי
 14 הוּא מְבִיא חֲטָאת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מֵהֵאֲכִילוֹת, כִּף בִּידִיעַת סַפֵּק,
 15 שנודע לו בין אכילה לאכילה שיש ספק אם אכל חלב, מְבִיא אֲשֵׁם
 16 תְּלָיו עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וּבְשֵׁם שֵׁאֵם אֲבָל חֲלָב וְדָם וּפִיגוּל וְנוֹתֵר
 17 בְּהֶעֱלֵם אַחַת, אף שלא נודע לו שאכל איסור בינתיים, חֵיבֵיב עַל כָּל
 18 אַחַת וְאַחַת, כיון שהם איסורים חלוקים, כִּף עַל לֹא הוֹדַע שְׁלָהָן –
 19 שלאחר שאכל ארבע אכילות שונות נודע לו שיש בהם ספק איסורי
 20 חלב ודם ופיגול ונותר, מְבִיא אֲשֵׁם תְּלָיו עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

גמרא

21 הגמרא מביאה מחלוקת בבאור משנתנו: אִיִּתְיָבִיה, רַב אָסִי אָמַר, מה
 22 שנינו במשנה שיש חיוב אשם תלוי בספק אכילת חלב, חֲתִיכָה
 23 אַחַת שְׁנֵינֵנו – מדובר שהיתה לפניו חתיכה אחת שהיה סבור שהיא
 24 שומן ואכלה, ואחר כך נודע לו שהיא סַפֵּק שֶׁל חֲלָב סַפֵּק שֶׁל שׁוּמֵן.
 25 חֵיבֵיב פֶּר רַב אָמַר, חֲתִיכָה מִשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת שְׁנֵינֵנו – מדובר שהיו
 26 לפניו חתיכת חלב וחתיכת שומן, ואכל אחת מהם, ואינו יודע איזו
 27 אכל. אבל אם היתה לפניו רק חתיכה אחת, אינו מביא אשם תלוי.
 28 מבררת הגמרא: בְּמֵאֵי קָא מִפְּלִגִי – מה טעם מחלוקתם של רב אסי
 29 ורבי בר רב. מבארת הגמרא: ואמר בתורה (ויקרא ה' י"ז) 'וְעִשָּׂתָה אַחַת
 30 מִכָּל מִצְוֹת ה'', ובפסוק נכתב 'מצות' וקרא מצות, רַב אָסִי כִכְרִי, יֵשׁ
 31 אִם לְמַסְוֶרֶת – העיקר הוא כמו שכתב משה ומסר לישראל, ו'מצות'
 32 בתיב, בלשון יחיד, ולכן די בספק של חתיכה אחת כדי להתחייב
 33 אשם תלוי. וְחֵיבֵיב פֶּר רַב אָמַר, יֵשׁ אִם לְמַקְרָא – העיקר הוא כדרך
 34 הקריאה, ו'מצות' קרינו, בלשון רבים, והיינו שיהיה הספק על שתי
 35 חתיכות, שאכל מתוכן חתיכה אחת.
 36 מקשה הגמרא על רב אסי: אִיִּתְיָבִיה רַב הוּנָא לְרַב אָסִי, וְאָמַרִי לָהּ
 37 – ויש אומרים שהקשה בן תימאי פֶּר רַב לְרַב אָסִי, שנינו בסיפא. חֲלָב
 38 וְשׁוּמֵן לִפְנֵי וְאֲבָל אַחַת מֵהֶן, חייב אשם תלוי, מֵאֵי לֹא – האם לא
 39 נאמר, מִכִּף דְּסִיפָא עוֹסֶקֶת בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת, רִישָׁא נְמִי עוֹסֶקֶת בְּשִׁתֵּי
 40 חֲתִיכוֹת, אבל בחתיכה אחת אינו חייב אשם תלוי. מתרצת הגמרא:
 41 אָמַר לָהּ רַב, לֹא תִּילּוּ בְּתֵר אִיפְכָא – לא תקשו ממשנה הנהפכת
 42 לשני צדדים, שיוכל המתרץ לתרץ אותה כדבריו, משום דְּיֻבּוֹל
 43 לְשִׁנּוּי לָבוּ – שרב אסי יכול לתרץ לכם, שבסִיפָא מדובר בְּשִׁתֵּי
 44 חֲתִיכוֹת, אבל בְּרִישָׁא מדובר בְּחֲתִיכָה אַחַת, שאף בחתיכה אחת
 45 חייב להביא אשם תלוי.
 46 מקשה הגמרא: אֵי חֵבִי – אם כך קשה, יֵשׁ לִימֵר – אכן הוצרך התנא
 47 לומר שבחתיכה אחת מחייב, כיון שהיתה סברא לפטורו, ובטעמים
 48 שיבוארו להלן, אך בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת צְרִיבָא לְמִימֵר – וכי הוצרך
 49 התנא להשמיענו שבשתי חתיכות חייב, והרי הדבר פשוט. מתרצת
 50 הגמרא: משנתנו שנתנה בדרך 'זו ואין צריך לְמִימֵר זו', כלומר,
 51 נקטה המשנה ברישא את האזכור שבחתיכה אחת יש חיוב אשם
 52 תלוי, ונקטה בסיפא את האופן הפשוט, שאין צריך לאומרו, שבשתי
 53 חתיכות יש חיוב אשם תלוי.
 54 שואלת הגמרא: וְלִחֵימָא פֶּר רַב דְּאָמַר מְדִסִּיפָא בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת
 55 רִישָׁא נְמִי בְּשִׁתֵּי חֲתִיכוֹת, קשה, מִיִּתְנָא תְּרַתִּי לְמָה לִי – מדוע
 56 הוצרך התנא לשנות פעמיים את אותו הדין. משיבה הגמרא: פְּרוּשִׁי

המשך ביאור למס' כריתות ליום חמישי עמ' ב

8 הגמרא: **אִיכָא פִּינְיָהּוּ** – יש הבדל בין השיטות באופן שהיו לפניו רק
9 **כַּוֵּיָת וּמְחַצָּה**, ואכל כזית, **לְרֵבָא לִיכָא מְצוּוֹת** – לא היו כאן שתי
10 חתיכות שראויות לחיוב, שהרי בפחות מכזית אין חיוב אשם כלל,
11 והרי הוא כמי שאינו, והרי זה כספק של חתיכה אחת ו**פְּטוּר** מאשם
12 תלוי, ואילו **לְרֵבִי זִירָא** חייב באשם תלוי, שהרי נשאר חצי זית,
13 **וְאֶפְשָׁר לְבָרַר אִיסוּרוֹ**.

1 ובאופן שהיו לפניו **שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת** ואכל אחת מהם, **אֶפְשָׁר לְבָרַר**
2 **אִיסוּרוֹ** על ידי אדם בקי שיכיר אם החתיכה הנותרת היא שומן או
3 חלב, ויתברר מה היתה החתיכה האחרת שאכל. אבל בספק של
4 **חֲתִיכָה אַחַת**, לאחר שאכל אותה **אִי אֶפְשָׁר לְבָרַר אִיסוּרוֹ**, ולכן
5 אינו מביא אשם תלוי.
6 מבררת הגמרא: **מָאֵי אִיכָא בֵּין טַעְמָא דְרֵבָא לְטַעְמָא דְרֵבִי זִירָא** –
7 מה הנפקא מינה בין הטעם שרבא אמר לטעם של רבי זירא. משיבה